

Simona M. Vrăbiescu Kleckner

ROLUL TRECUTULUI ASUPRA PREZENTULUI

SUA, România și alegerile

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	9
<i>Introducere</i>	12
I. Roosevelt și comunismul de la ONU	14
II. Truman și comunismul rusesc	17
III. Truman și comunismul chinezesc	23
IV. Președinții americani tradiționali și România (1945–1989)	25
V. George Herbert Bush și globalismul	41
VI. Donald Trump: 2017–2019. România: 1990–2019	56
VII. Coronavirus: America și OMS	71
VIII. Impactul Corona 2020: America și China	79
IX. Impactul Corona 2020: România	99
X. Rolul istoriei asupra prezentului	102
<i>Bibliografie</i>	115
<i>Biografie</i>	117

I

Roosevelt și comunismul de la ONU

Primul episod se referă la președintele F.D. Roosevelt, un democrat idealist wilsonian care poate fi laudat, în plan intern, pentru introducerea legilor medicale: Medicare pentru vârstnici și Medicaid pentru săraci. Dar pe plan extern, în 1939, a refuzat propunerea lui Churchill ca debarcarea trupelor americane să aibă loc în Balcani în loc de Franța, și asta pentru a-l satisface pe Stalin. Roosevelt a evitat să negocieze cu Stalin situația Europei înainte de învingerea Germaniei, care a rămas indecisă după moartea sa neașteptată, din aprilie 1945, astfel dându-i posibilitatea lui Stalin să ocupe imediat Europa de Est (Meacham, pp. 321–322).

De asemenea, în războiul Americii cu Japonia, Roosevelt conta pe legătura cu Stalin și pe ajutorul său împotriva Japoniei, cu toate că Stalin îl ajuta pe Mao să instaureze comunismul în China împotriva lui Chiang-Kai-shek, naționalistul care, de fapt, ajuta America contra Japoniei.

În martie 1944, la Dumbarton Oaks, Roosevelt a hotărât înființarea Organizației Națiunilor Unite, preferând acest for mondial pentru exercitarea „securității colective“ postbelice în locul sferelor de influență, al alianțelor dintre state sau al balanțelor de putere. În plus, pentru a nu-l antagoniza pe Stalin, Roosevelt a acordat URSS-ului puterea dreptului de veto în Consiliul de Securitate, pe lângă SUA, Anglia, Franța și Republica Chineză (naționalistă), acesteia din urmă pentru că ajută America împotriva Japoniei. Dând puterea de veto Sovietelor, Roosevelt nu a ținut seama de profunda diferență ideologică dintre America, bazată pe credință și libertate individuală, și Rusia, bazată, după 1917, pe un regim represiv inspirat de ideile marxist-leniniste și bazat pe dorința de expansiune (Kissinger, pp. 395–398). Decizia sa nu se potrivea cu realitatea politică.

Totuși, ONU a fost înființată oficial la 26 iunie 1945, în cadrul Conferinței de la San Francisco, cu sediul la New York și cu Statele Unite ca membru fondator, SUA acordând cea mai mare contribuție. Dar, pe măsură ce a trecut timpul, hegemonia SUA a scăzut în intensitate, fie din cauza sistemului de veto dat comuniștilor, fie a decolonizărilor din anii 1970 și 1980, precum și datorită multor state noi influențate de propaganda comunistă rusă și chineză, mai ales statele din Africa. Astfel, s-au creat

situații dificile cu care s-au confruntat președinții SUA, care, în caz de război, trebuiau să ceară aprobarea, pe de o parte, Congresului american, în baza art. 2 al Constituției, și, pe de alta, Consiliului de Securitate al ONU. Ignoranța privind sistemul comunist a creat multe probleme viitoare extrem de grave Americii, și nu numai.

II

Truman și comunismul rusesc

Ceea ce ar fi fost mai ușor de îndeplinit atunci, în 1945, a devenit o problemă majoră și greu de remediat, cu urmări până în zilele de astăzi. Mă refer la situația politică a SUA din timpul președintelui Harry Truman, care, după moartea neașteptată, din aprilie 1945, a președintelui F.D. Roosevelt, a preluat problemele războiului neterminat atât în Europa, cât și în Asia.

Truman preluase puterea doar la o lună după ce, în mai 1945, Germania fusese declarată învinsă și după ce armata americană ajunsese în Europa de Vest, pe când Europa de Est era ocupată de Armata Roșie. Atunci, atât Winston Churchill, cât și generalul George S. Patton, realizând că cel mai mare pericol pentru omenire și pentru democrație era Uniunea Sovietică, au apelat la Truman să ia măsuri. Churchill a cerut ca Truman să negocieze cu Stalin pentru a elibera țările din Europa Centrală și de Est, declarând: *I repulse the idea that a new war is inevitable, still more that it is imminent.*

Respect („Îmi repugnă ideea că un nou război este mai mult inevitabil decât iminent.”) (Gilbert, p. 372) El i-a cerut lui Eisenhower ca armata americană să înainteze și să împingă Armata Roșie dincolo de Europa (Churchill, p. 769). Iar Patton, știind că Truman a lăsat 20 000 de soldați americani în mâinile rușilor (O'Reilly, p. 275), a cerut ca 30% dintre trupe să rămână staționate în Europa de Vest, prezența lor semnificând o garanție contra agresiunii sovietice, în caz de nevoie. Dar Truman s-a opus, acceptând raționamentul generalului Dwight Eisenhower, care a considerat că URSS fusese aliat de război și că, probabil, Europa de Est nu prezenta un interes imediat care să merite pierderi omenești americane și un buget militar mărit. Scriu asta deoarece nu pot omite a compara estul Europei cu incidentul din nordul Iranului. Atunci, sovieticii au intrat acolo pentru zăcăminte de petrol, unde și America avea același interes. Imediat, Truman a dat ordin forțelor militare terestre, navale și aeriene să înainteze în zonă și când Stalin a aflat de mișcarea militară americană și-a retras trupele imediat (Nixon, p. 73). La acel moment, Iranul a prezentat un interes clar, dar nu și Europa de Est.

Dacă Truman ar fi negociat, cerându-i lui Stalin retragerea din țările ocupate, ar fi reușit, din două motive. Primul, datorită prezenței armatei SUA în Europa, când Rusia era slăbită după războiul

cu Germania. Al doilea, cel mai important, datorită faptului că, la acea dată, America era singura posesoare a bombei atomice. Truman știa încă din 1940 că SUA începuse să dezvolte o armă nucleară, având și o primă explozie reușită în iulie 1945, în deșertul din New Mexico. Prilejul cel mai bun de negocieri ar fi fost la Conferința de la Potsdam, din 17 iulie – 2 august 1945, unde Harry Truman și Winston Churchill s-au întâlnit cu Stalin și când Truman era deja informat despre politica îndoielnică a lui Stalin din 11 februarie 1945 de la Yalta. Cu toate acestea, la Potsdam, Truman doar l-a informat pe Stalin că este în posesia unei arme foarte periculoase, atât. Ca și Roosevelt, Truman a evitat să negocieze sau să-l amenințe pe Stalin să retragă Armata Roșie din Europa de Est. A fost o oportunitate ratată, cu care niciun președinte nu se va mai întâlni.

Ca urmare, războiul s-a terminat în 1945, cu Germania hitleristă învinsă, cu comunismul rusesc neatins, cu Europa împărțită între Vest și Est, delimitare care va dura 45 de ani. Astfel, a rămas un vid politic, un echilibru de forțe distrus și o omenire divizată ideologic (Kissinger, p. 912). Curios că, în majoritatea cărților pe care le-am citit, Truman rămâne un mare președinte care a oprit războiul în Europa.

Truman a terminat repede războiul cu Japonia, la 6 și 9 august 1945, când au fost lansate cele două bombe atomice, Little Boy la Hiroshima și Fat Man la Nagasaki, bombe ale căror duplicate le-am văzut când am vizitat, în 2018, Manhattan Project (numele de cod dat programului nuclear din timpul celui de Al Doilea Război Mondial) de la Los Alamos, din statul New Mexico.

Împotriva extinderii comunismului, Truman a lansat, în 1947, doctrina *containment*, definită de George F. Kennan pentru contracararea agresiunii oriunde s-ar manifesta, pentru menținerea unui *status quo* pe termen lung, dar nu și pentru anihilarea agresorului. Și, cu toate că Roosevelt a fost contra sistemului sferei de influență, sfera de influență a rămas grație lui Charles E. Bohlen, consilierul lui Truman pe probleme privind URSS-ul, care, pentru a rezolva problema războiului cu Stalin, a fost de părere că trebuie să recurgă la sistemul sferelor de influență (Mecham, p. 338). El a luat în considerare posibilitatea existenței a două lumi – o sferă de influență sovietică în estul Europei și alta de influență americană în vestul Europei –, contrar, însă, celor 14 puncte ale lui Wilson, care prevedeau dreptul de autodeterminare statală a tuturor popoarelor subjugate, multe națiuni fiind eliberate în 1920 prin Tratatul de la Trianon de sub dominație străină – din partea Angliei, Franței și SUA.

G. Kennan a fost pentru retragerea forțelor armate americane din Europa, crezând că acest fapt ar da asigurări Kremlinului că țările Europei de Est nu ar mai adopta regimuri politice ostile Uniunii Sovietice și, ca urmare, premierii sovietici ar slăbi controlul considerat necesar asupra acestor state. Aceste raționamente politice acceptate de către Truman dovedesc atât naivitatea și ignoranța în ceea ce privește natura comunismului, dar și cât de prost erau informați liderii politici înainte de înființarea, în 1947, a Consiliului de Securitate Națională și a CIA.

La 4 aprilie 1949, probabil fiind mai bine informat, Truman a lansat NATO, cu art. 5, pentru protejarea aliaților din Europa de Vest contra comunismului sovietic și, totodată, a lansat Planul Marshall pentru refacerea țărilor vestice slăbite după război, care funcționau de mult ca economii de piață. El a oferit ajutor și țărilor estice, dar Stalin a refuzat. La 29 august 1949, Truman a aflat despre lansarea unei bombe atomice de către URSS în Kazakhstan, probabil construită chiar cu ajutor american.

Mă refer la procesul soților Rosenberg, membri ai Partidului Comunist, înființat în SUA în 1919 și dirijat de la Moscova, când membrii partidului mergeau anual acolo pentru a primi instrucțiuni și bani. În cazul de față, Julius Rosenberg, un activist, a obținut în 1945 secrete despre bomba atomică de